

Jubilej, na koji možete biti ponosni

France Kervina

75 godina uspješnog rada ustanove u bilo kojim uvjetima zaslužuje svu pažnju, a pogotovo ako je to rad u ovim prostorima koji su uslijed povijesnih okolnosti prošli najveća iskušenja i zaostajali za europskim razvojem, uz to obiluju velikim geografskim, klimatskim, socijalnim i drugim razlikama. To sve dolazi do punog izražaja u mljekarskoj struci, ponajviše u proizvodnji mlijeka u uvjetima maloposjedničke strukture, pretežno siromašnih seljaka s jednom ili tek nekoliko krava, ovaca ili koza. Ako se tome doda i manjkavo znanje seljaka od hranidbe do higijene, slika stanja je potpuna.

Bilo je potrebno znanje, vizija usmjerena u napredak za budućnost, a i hrabrost i samoodricanje da se uvjeri vladajuće strukture u potrebu osnivanja odgovarajuće ustanove, Zavoda za mljekarstvo Poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu, kako bi se mljekarstvo unaprijedilo. To je bio početak rada na unapređenju mljekarstva ne samo na području Hrvatske nego na mnogo širim prostorima bivše države.

Najteži su svakako početci, pogotovo kada nema visoko izobraženih kadrova. Upravo tu prazninu Zavod je počeo popunjavati kako za potrebe Hrvatske tako i za potrebe drugih republika bivše države jer su odgovarajuće ustanove u Ljubljani, u Sarajevu i u Skopju ustanovljene i počele radom tek nekoliko godina iza drugog svjetskog rata.

Pionirski rad otpočeo je prof. Stjepan Filipović, koji je bio prvi predstojnik Zavoda za mljekarstvo. Zahvaljujući njegovom radu i objavljenim djelima stičemo saznanje o uvjetima u kojima je tekla proizvodnja i prerada mlijeka, pogotovo u brdsko planinskim predjelima. Nakon 2. svjetskog rata naslijedio ga je prof. dr. Nikola Zdanovski s asistentom dr. Dimitrijem Sabadošem. Privukla su me njihova predavanja i vježbe i prijavio sam se na mjesto demonstratora - volontera 1946. godine i uključio u rad Zavoda. Prof. dr. Zdanovski je nakon kraćeg vremena prešao u Sarajevo, gdje je bio matičar kod osnivanja Visoke škole za planinsko gospodarenje i naravno profesor za mljekarstvo. Naslijedio ga je prof. dr. Dimitrije Sabadoš, koji je zadržao osnovnu usmjerenost predmeta i posebno ljubav za mljekarstvo u planinskim predjelima. Unatoč skromnoj opremi, gdje je već baždareni laktodenzimetar predstavljao malo bogatstvo, otpočeo je intenzivnije istraživanje kakvoće mlijeka i u sirarstvu.

Fakultetsko dobro primilo je od UNRRA-e veći broj američkih holštajnskih krava, pa smo otpočeli s istraživanjem njihovog mlijeka u usporedbi s mlijekom domaćih krava. Dva puta mjesečno smo u Zavodu na večer prije jutarnje mužnje pripremali boce za uzorke, kratko oddrijemali do 3 sata u jutro, profesor na nekakvom otomanu, dok sam ja izravnavao svoje kosti na laboratorijskom stolu i odlazili na mužnju. Nakon mužnje slijedile su analize, pranje i sušenje boca i pripremanje za poslijepodnevnu mužnju. Za hranu smo imali punu mjeru optimizma, nemoguće UNRRA-ine konzerve i na sreću mlijeko. Prof. Sabadoš bio je inicijator mnogih terenskih vježbi, posjeta mljekarama, planinskim siranama i svoj entuzijazam je prenosio na svoje studente, od kojih su mnogi nakon završenog studija, ostali vjerni toj struci.

Pedagoški rad nije bio nimalo lak obzirom na broj studenata koji se je nakon rata upisao na agronomiju. Na prvu godinu se 1945. upisalo oko 500 studenata iz svih krajeva bivše države, od toga iz Slovenije njih 150. Problemi su bili s predavaonicama, a pogotovo s brojnim turnusima za vježbe. Unatoč svemu dobrom voljom rad se uspješno odvijao, a rezultat su brojni kadrovi agronoma u mljekarama, farmama, savjetodavnoj službi i tisku. Treba naglasiti da su u to vrijeme, a i mnogo godina kasnije, agronomi bili jedini koji su radili i unapređivali mljekarstvo u nas. Za druge struke to područje nije bilo dovoljno lukrativno. Zahvaljujući agronomima zagrebačkog fakulteta ustanovljeni su i mljekarski instituti prehrambeno tehnoloških fakulteta u Zagrebu i u Ljubljani. Predanost struci koju smo primili od svojih profesora zadržali smo i struku unaprijedili s drugim strukama do razine koju smo danas dostigli.

U ime svih, bez obzira na osnovnu stručnu izobrazbu, Zavodu za mljekarstvo čestitamo 75. obljetnicu i želimo mu i dalje uspješan rad i dobru suradnju sa svim srodnim institucijama bez obzira gdje se nalazile.

**ZAVOD ZA
MLJEKARSTVO
1922 - 1997**